

Özel idarelerden aylık alan ilkokul öğretmenlerinin kadrolarının Millî Eğitim Bakanlığı teşkilâtına alınması hakkındaki 5166 sayılı Kanuna bağlı cetvelin değiştirilmesine dair olan 5283 sayılı Kanuna bağlı bir sayılı cetvelin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı (1/150)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/1594,6-623

21 . II . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Özel idarelerden aylık alan ilkokul öğretmenlerinin kadrolarının Millî Eğitim Bakanlığı teşkilâtına alınması hakkındaki 5166 sayılı Kanuna bağlı cetvelin değiştirilmesine dair olan 5283 sayılı Kanuna bağlı «1» sayılı cetvelin değiştirilmesi hakkında Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 20 . II . 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

1. Halen buldukları iki üst derecenin kıdem sürelerini de başarı ile dolduran 1800 ilkokul öğretmeni, daha yüksek derecelerdeki kadro sayılarının yetersizliği yüzünden, terfiden mahrum kalmıştır. Bu miktar 1951 yılında terfi hak kazananlarla birlikte (2210) a baliğ olacaktır.

Esasen şimdiye kadar çıkmış bulunan ilgili Maaş kanunları, bazılarının taşıdıkları hükümler icabı olarak, bazılarının da özel idarelerin malî takatsizliği yüzünden, ilkokul öğretmenleri hakkında, geç ve hattâ iller arasında farklı zamanlarda uygulanmıştır. Bu hal öğretmenlerden çoğunun kıdemlerinden çok aşağı derecelerde kalmalarına sebep olduğu gibi ayrıca, aynı kademelere sahip olanlar arasında maaş farkları yaratmıştır. 3656 sayılı Kanun da ilkokul öğretmenleri arasında maaş bakımından bir tevazün sağlamamıştır. Bundan başka, ilkokul öğretmenlerinin aylıkları 30 Ocak 1948 tarih ve 5166 sayılı Kanunla Genel Bütçeye alınırken aylık derecelerinin, o tarihte çalışanların fiilen almakta oldukları maaş dereceleri üzerinden değil, illerin ozamanki kadroları üzerinden tesbiti de bu muvazenesizliğin ıslahına imkân vermemiştir. Özel idarelerden bu şekilde devralınan kadrolar, sonradan ilkokul öğretmenlerinin aylık derecelerine dair 5242 sayılı Kanun hükmüne uyularak çıkarılan 5283 sayılı Kanunla değiştirilmiş ise de bu değişiklik ancak bir kısım öğretmenlerin 5242 sayılı Kanundan faydalanmalarını teminden ibaret kalmıştır. Çünkü bu kanundan faydalanmaları gerektiği halde iki üst dereceden aylık aldıkları için istifade edemeyecek duruma düşen bazı öğretmenler 5283 sayılı Kanunla alınan kadrolarla bir üst dereceye geçirilmek suretiyle 5242 sayılı Kanundan istifade ettirilmişlerse de netice itibariyle iki üst dereceden maaş almak durumunu muhafaza ettiklerinden bu defa da normal terfi sürelerini doldurunca yine kadrosuzluk sebebiyle terfiden mahrum kalmışlardır. Bunun için de aylıklar arasındaki muvazenesizlikler önlenememiş ve mağduriyetler temadi eylemiştir.

Millet vekillerimizden bazılarının bu muvazenesizlikleri bertaraf etmek maksadiyle Büyük Millet Meclisine kanun teklifinde buldukları da bilinmektedir.

2. Yukarıda mahiyetleri belirtilen kanunlar, hususiyet arzeden bir meslekin müntesibi bulunan ve memleket hizmetinde çok önemli ve şümüllü bir vazife almış olan ilkokul öğretmenlerinin terfihi maksadını istihdaf ettikleri halde, taşıdıkları hükümler ve getirdikleri kıymetler itibariyle ancak verilmesi geciken hakları ve yalnız günün ihtiyacını temin ve tesviyeden ileriye geçememiş, tahakkuk edecek ihtiyaç ve haklar için hiçbir teminatı ihtiva etmemiştir. Bu hal öğretmenleri ye'se, ümitsizliğe ve hayal kırıklığına düşüreceği gibi gençlerimizin de mesleke rağbet göstermelerine mâni olacak, binnetice ilk öğretim dâvamızı önemli ölçüde aksatacaktır.

Bugün ilkokul öğretmenlerinin % 53 ü, uzun hizmet sürelerine rağmen 25 - 35 lira gibi cüzi maaşlarla çalışmaktadır. Yıllardan beri geçim durumları bir türlü düzeltilemediği için hayati ve mesleki ihtiyaçları giderilememiş olan bu zümre şimdiye kadar, bütün mahrumiyetlere rağmen, yarınki nesli ümit, neşe ve nikbinlik içinde yetiştirmek aşk ve heyecaniyle büyük bir feragat göstermiştir. Tasarı onların hiç olmazsa kanunlarla hak kazandıkları derecelere geçmelerini temin maksadiyle hazırlanmıştır.

Tasarı kabul edildiği takdirde terfi müstehak (2210) ilkokul öğretmeninden (1800) ünün terfi sağlanacaktır. Bu maksatla 1951 yılı Bütçe tasarısına gerekli ödenek tutarı olarak 680 000 lira konulmuştur.

Kaldırılması teklif olunan cetvelle alınması teklif edilen cetvel arasında maaş ödeneği farkını belirten cetvel

(1) Eski kadro				(2) Yeni kadro			
D.	Aylık	Aded	Aylık tutarı	D.	Aylık	Aded	Aylık tutarı
5	80	8	4 400	5	80	8	4 400
6	70	20	9 500	6	70	50	23 750
7	60	87	34 800	7	60	149	59 600
8	50	184	64 400	8	50	285	99 750
9	40	755	226 500	9	40	855	256 500
10	35	2876	719 000	10	35	2973	743 250
11	30	5380	1 210 500	11	30	5380	1 210 500
12	25	3474	694 800	12	25	3324	664 800
13	20	2763	483 525	13	20	2523	441 525
		15547	3 447 425			15547	3 504 075
			12				12
			41 369 100				42 048 900
							41 369 100
							679 800

1 ve 2 sayılı cetveller arasındaki fark				
D.	Aylık	Aded	Aylık tutarı	
5	80	—	—	
6	70	30 +	14 250 +	
7	60	62 +	24 800 +	
8	50	101 +	35 350 +	56 650
9	40	100 +	30 000 +	12
10	35	97 +	24 250 +	113 300
11	30	—	—	56 650
12	25	150 —	30 000 —	679 800
13	20	240 —	42 000 —	
			56 650	

Millî Eğitim Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. 1/150

Karar No. 12

28 . II . 1951

Yüksek Başkanlığa

Özel idarelerden aylık alan ilkökul öğretmenlerinin kadrolarının Millî Eğitim Bakanlığı teşkilâtına alınması hakkındaki 5166 sayılı Kanuna bağlı cetvelin değiştirilmesine dair olan 5283 sayılı Kanuna bağlı «1» sayılı cetvelin değiştirilmesi hakkında Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 20 . II . 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve 22 . II . 1951 tarihinde komisyonumuza havale buyurulan kanun tasarıları komisyonumuzca tetkik ve müzakere edildi.

Gerekçede mündemiç esbap komisyonumuzca da yerinde görüldüğünden Kanun tasarisının ekleriyle birlikte aynen kabulüne itti-

fakla karar verildi.

Havaleleri gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Eğitim K. Başkanı

Bu R. Sözcüsü

Edirne

Çanakkale

C. Köprülü

Ö. Mart

Kâtip

Balıkesir

Burdur

M. Özbek

Çankırı

Denizli

Erzurum

K. Arar

F. Başaran

F. Çobanoğlu

İzmir

Kütahya

H. E. Advar

R. Koçak

Seyhan

Trabzon

A. N. Asya

M. R. Tarakçıoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/150
Karar No. 66

12. IV . 1951

Yüksek Başkanlığa

Özel idarelerden aylık alan ilkokul öğretmenlerinin kadrolarının Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilâtına alınması hakkındaki 5166 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin değiştirilmesine dair olan 5283 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin değiştirilmesi hakkında Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 21. II. 1951 tarihli ve 6/523 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan Kanun tasarısı Millî Eğitim Komisyonu raporıyla birlikte Komisyonumuza verilmekle Millî Eğitim Bakanlığının yetkili temsilcileri ve Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

İlkokul öğretmenlerinin özel idareye bağlı buldukları devirde özel idarelerin malî takatsizlikleri, bu öğretmenlerin aylıkları ve terfileri üzerinde büyük aksaklıklar ve haksızlıkları vücuda gelmesi neticesini husule getirmiş ve aralarında ilden ile çok farklı durumlar yaratmış bulunduğundan 5166 sayılı Kanunla ilkokul öğretmenleri Devlet Bütçesi içine alınarak bu farkların ve haksızlıkların izalesi cihetine gidilmiş ve kadroları da bu haksızlıkları ortadan kaldıracak surette ve o tarihte her öğretmenin bulunması gereken kadrosuna göre tanzim edilmiştir.

Devlet memurları hakkında tatbik edilen Bârem kanunlarının koyduğu esaslara göre yine mağdur vaziyette kalan öğretmenlerin hakiki bir düzene varamadıkları anlaşılmış ve bu sebeple 5242 sayılı Kanunla yeniden bazı esaslar kabul edilerek muhtelif derecelere ve hizmet sürelerine göre birer derece yükselmeler sağlanmış ise de yine bunun dışında mühim bir miktar öğretmenin kaldığı görülmüştür.

5242 sayılı Kanunun, 4598 sayılı Kanuna göre iki üst derece maaşı almakta olan ve adı geçen kanunlardan bu sebeple istifade edemiyenlerin kadrolarının birer derece yükseltilmesi ve bunun için bir kanun istihsalı hakkındaki hükümünü yerine getirmek üzere Yüksek Meclisçe 5283 sayılı Kanun kabul buyurulmuştur. An-

cak kadrolardaki tıkanıklık devam ettiğinden 4598 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi hükmü tatbik edildiği ve üçüncü terfi süresini de doldurdıkları halde terfi edemiyen 2210 öğretmenin bu vaziyetlerini ıslah maksadiyle 1951 yılı Bakanlık bütçesine (680 000) lira konulduğu bütçe müzakeresi sırasında görülmüş ise de kanuni bir mesneti olmıyan bu paranın bütçede yer almasını prensip itibariyle uygun bulmıyan Komisyonumuz bu ödeneği bütçeden çıkartmıştır.

Bütçe görüşmelerinin Kamutayda yapılması sırasında bu tasarı Komisyonumuza getirilmiş ve karşılık olarak da Gelir Vergisi dolayısıyla yabancı memleketler memurlarına uygulanacak emsalde yapılması istenilen değişikliğin Dışişleri Bakanlığı Bütçesinde husule getireceği tasarruf gösterilmiştir. Sözü edilen değişikliği temin eden kanunun kabulü bütçe görüşmelerinden sonraya kaldığından bu tasarı Komisyonumuzca o zaman intaç edilemiyerek talik edilmişti.

Bu karşılık bütçenin ve o kanunun kabulünden sonra tahassül ettiğine göre tasarı tekrar Komisyonumuzca gözden geçirilmiş ve esas itibariyle kabul edilmiştir.

Gerçi 4598 sayılı Kanunun iki üst derece terfi esası altı yıllık bir tatbikat göz önünde bulundurulmak suretiyle tanzim ve kabul edilmiş ve bu müddet zarfında Bârem Kanununun tekrar gözden geçirilerek yeniden tanzimi düşünülmüş ise de fiiliyatta bu hususu temin edilemediğinden öğretmen kadrolarında olduğu gibi Devletin bütün kadrolarında 4598 sayılı Kanunun bu otomatik terfi sisteminin tatbikati neticesindeki tıkanıklıklar mevcut bulunmaktadırlar.

Ancak, bütçe müzakereleri sırasında Maliye Bakanının ifadesine göre Bârem Kanununun tekrar ele alınarak yeni esaslara göre tanzim edileceği ve bu halin önleneceği ifade edildiği gibi Komisyonumuzun Bütçe raporunda da bu hususun süratle temini temenni edilmiştir.

Öğretmenler için diğer Devlet memurların-

dan ayrı olarak şimdiye kadar yapılmış olan ve bu tasarı ile yapılmak istenilen bu kadro değişikliğinin, meslekin hususiyetinden ileri geldiği göz önünde bulundurularak, yalnız bu kadrolara munhasır olması ve teşmiline gidilmemesi, ancak diğer Devlet kadrolarında da mümasil vaziyetlerin önlenmesi içinin Barem Kanununun esasında yapılacak değişikliklerle halledilmesi prensip olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının başlığında ve birinci maddesinde yazıya ve şekle ait bazı değişiklik yapılmış ve karşılığı temin eden hüküm de geçici madde ile tesbit edilmiş ve ikinci yürürlük maddesi de neşri tarihi olmak üzere düzeltilmiştir.

Bu esas dairesinde yeniden tanzim edilen tasarı Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
İstanbul	Burdur	Çanakkale
E. Adakan	F. Çelikkaya	E. Kalafat
Kâtip		
Bursa	Bolu	Ankara
H. Şaman	M. Güçbilmez	M. Bayramoğlu
Aydın	Çanakkale	Elâzığ
E. Menderes	K. Akmanlar	Ö. F. Savaş
Gümüşane	Kırklareli	Konya
K. Yörükoğlu	Ş. Bakay	R. Birand
Malatya	Mardin	Ordu
M. S. Eti	Dr. K. Türkoğlu	B. Aksoy

Seyhan Trabzon Trabzon
Dr. S. Barı C. R. Eyüboğlu S. F. Kalaycıoğlu
Urfa
Dr. F. Erğün

Kanun lâyihası bir Teşkilât kadrosundaki değişikliktir. Bu itibarla Münakale Kanunu değildir. 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelde Dışişleri Bakanlığı kısmının 201 nci bölümünün ikinci (yabancı memleketler memurları aylığı) maddesinden (648 645) lira indirilerek bunun Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin muhtelif bölümlerine nakledilmesini âmir bulunduğu cihetle ayrıca bir Münakale Kanunu yapılması lâzımgeldiği mütalâasındayım. Bu itibarla kanun tekniğine uymadığından muvakkat maddeye muhalifim.

Konya

M. A. Ülyen

Bu kanun tasarısı, hizmette bir tahavvül olmadan Devlet külfetini artırmaktadır. Bu yolun açılması, esasen ağır olan bütçenin personel masraflarını önüne geçilemez bir surette arttırır.

Mevzu; idare teşkilâtının ayrı ayrı mütalâasından ziyade Devlet hizmet ve külfetlerinin; diğer tabiriyle maaş statüsünün küll halinde mütalâasıyla halledilir.

Sivas

Halil İmre

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Özel idarelerden aylık alan ilkokul öğretmenlerinin kadrolarının Millî Eğitim Bakanlığı teşkilâtına alınması hakkındaki 5166 sayılı Kanuna bağlı cetvelin değiştirilmesine dair olan 5283 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin değiştirilmesi hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Özel idarelerden aylık alan ilkokul öğretmenlerinin kadrolarının Millî Eğitim Bakanlığı teşkilâtına alınması hakkındaki 5166 sayılı Kanuna bağlı cetveli değiştiren 5283 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvel kaldırılmış ve yerine ekli (2) sayılı cetvel konulmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun 28 Şubat 1951 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
A. Menderes	Başbakan Yardımcısı
	S. Ağaoğlu
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
F. L. Karaosmanoğlu	H. Özyörük
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
R. Ş. İnce	R. Nasuhioğlu
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
F. Köprülü	H. Polatkan
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
T. İleri	K. Zeytinoglu
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
Z. H. Velibese	Dr. E. H. Üstündağ
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
N. Özsan	N. İyriboz
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
S. Kurtbek	
İşletmeler Bakanı	
Muhlis Ete	

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Özel idarelerden aylık alan ilkokul öğretmenlerinin kadrolarının Millî Eğitim Bakanlığı teşkilâtına alınması hakkındaki 5166 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin değiştirilmesine dair 5283 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 30 . I . 1948 tarihli ve 5166 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin değiştirilmesi hakkındaki 27 . XII . 1948 tarihli ve 5283 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvel kaldırılmış ve yerine bu kanuna bağlı cetvel konulmuştur.

GEÇİCİ MADDE — 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelin Dışişleri Bakanlığı kısmının 201 nci bölümünün ikinci (yabancı memleketler memurları aylığı) maddesinden (648 645) lira indirilerek (566 500) lirası aynı cetvelin Millî Eğitim Bakanlığı kısmının 201 nci bölümünün ikinci (iller memurları aylığı) maddesine, (82 145) lirası da 209 ncu (5434 sayılı Kanununun 14 ncu maddesinin (D) ve (J) fıkraları gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler karşılığı) bölümüne aktarılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncu maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifine bağlı cetvel

5283 sayılı Kanunla alınmış olup bu kanun tasarısı ile kaldırılması teklif edilen kadrolar

[1] **SAYILI CETVEL**

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık
5	İlkokul öğretmenleri yardımcısı öğretmenleri	8	80
6	»	20	70
7	»	87	60
8	»	184	50
9	»	755	40
10	»	2876	35
11	»	5380	30
12	»	3474	25
13	»	2763	20
		15547	

Hükümetin teklifine bağlı cetvel

Bu kanun tasarısıyla alınması teklif edilen kadrolar

[2] **SAYILI CETVEL**

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık
5	İlkokul öğretmeni ve yardımcısı öğretmeni	8	80
6	»	50	70
7	»	149	60
8	»	285	50
9	»	855	40
10	»	2973	35
11	»	5380	30
12	»	3324	25
13	»	2523	20
		15547	